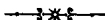

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՅԻՏԱԼԻԱ

ՎԵՆԵՑԿԵ ԱՆՆԿԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

(Տես յ'էջ 424)

Դրսական պաշտուն. — Անճիւնք ժամանակին. — Պ. Վերոնացոյ և Տիտիանոսի
այլաբանական նկարչութիւնք. — Թափշտակութիւն Եւրոպիոյ :

Բուսոց ցեղեր կան, որոց տեսակներն
իրարու այնքան մերձաւորք են, որ իրենց նը-
մանութիւնք կը յաղթեն զանազանութեանց.
այսպիսի են նաև Վենետիկոյ նկարիչք, ոչ
միայն չորս հռչակաւորքն, Գիորգիոնէ, Տի-
տիանոս, Տինտորետոյ, Պ. Վերոնացի,
այլ և միւսներն ոչ ինչ նուազ անուանիք,
երէցն Պալմա, Բոնիփակիոս, Պարիս Բու-
զոնէ, Պորլենանէ, և Ռիզոլփեայ իւր կենե-
սագրութեանց մէջ մի առ մի յիշատակած
խումբն, ժամանակակիցք, նախնիք, յա-
ջորդք մեծամեծ մարդկանց, Անդրէաս Վի-
կենտինոյ, կրտսերն Պալմա, Չելուստի, Բա-
զակոյ, Պադովանինոյ, Բասսանոյ, Աբիա-
վոնէ, Մորետտոյ և ուրիշ շատերն: Աչաց
առջեւ երեւցողն է բնականուր և հասարա-
կաց տիպարն. մասնական և անձնական զը-
ծագրութիւնք նախ ստուերի մէջ կը ծնան:
Նոքա աշխատեր են ի միասին և յարդաբար
զքսական պալատին մէջ. սակայն, իրենց
տաղանդներուն ակամայ միաձայնութեամբ,
իրենց նկարչութիւնք ամբողջութիւն մը կը
կազմեն:

Աչքերդ նախ կը զմայլին. ի բաց առեալ
երեք կամ չորս սրահները, յարկերն ցած
և փոքրիկ են: Տասանց ժողովոյն սրահն,
ինչպէս և զինքը շրջապատողն¹, ոսկեգոծ

փորրիկ բնակարաններ են՝ անբաւականք մէջը
զտնուող նկարներուն համար. սակայն, վայր-
կենէ մը յետոյ, կը մոռնաս փորրիկ բնա-
կարանը և այլ եւս ուրիշ բան չես տեսներ
բայց միայն նկարներ: Իշխանութիւնն և
ցահլութիւնն հոն կ'երեւին անսասն և զու-
ռու: Անկեանց մէջ, մերկ մարդիկներ, նը-
կարուած կարիատիդք, զուրս կը ցցուին այն-
պիսի քանդակով մը՝ որ առաջին նայուածով
զանոնք արձաններ կը կարծես. վիթխարի
փշում մը կ'ուռնեն իրենց կուրծքերը: Ի-
րենց ազդերներն և իրենց ուսերն կը զայա-
րուին: Չեղունին վրայ, կը տեսնուի փորէն
վեր Հերմէս մը, բոլորովին մերկ, և զրեթէ
Ռուբէնի նկար մը, բայց աւելի սաստիկ
հեշտասիրութեամբ մը: Հսկայանձեւ Պիսիդոն
մը յառաջ կը մղէ իւր ծովային ձիերը, ու-
րոնք կը ծփծփան ալեաց մէջ. իւր ոտքն
կը սեղմէ կառքին բարձրացած եզերքը, իւր
իրանն կը տապալի ահագին և կարմրուակ.
վեր կը վերցնէ իւր խալիզոնը անասնա-
կան աստուծոյ մը սուրախութեամբ. աստիկ
հողմն կը շառաչէ իւր լայնակամարին, իւր
մագերուն և իւր մօրուաց մէջ. զայն չի
տեսած՝ չես կարող երեւակայել այսպիսի
կատաղի ուտում մը, այսպիսի յորդութիւն
մը կենդանական զօրութեան, այսպիսի ա-
րախութիւն մը հեթանոսական մարմնոյ, նը-
մանօրինակ յաղթանակ մը մեծ կեանքի՝ որ
լլախ դարձած և թոյլցած է բացօթեայ և մէջ-

1. Նկարեալք ի ձեռն Պ. Վերոնացոյ, և իւր տես-
չութեան ներքեւ, Չելուստի և Բազակոյի ձեռք:

տեղը օ խնչպիսի անիրաւութիւն բռնադա-
տելն զվճենեակեցիս ի նկարուցութիւն երջանկու-
թեան և յարուեստ շողովելոյ զայս ։ Նորա
նկարեցին նաև մեծութիւնը և դիւցազնու-
թիւնը և ազգու և դործան մարմինն զանոնք
ինքն իրեն շարժեց ։ նման փյունդրիացոց
սոքա եւս ունին իրենց հսկաները ։ իրենց
գծազրութիւնն , նոյն իսկ առանց գունոյ ,
բաւական է ինքն իրեն արտայայտել մարդ-
կային շինուածոյն բովանդակ մարութիւնը և
բովանդակ կենդանականութիւնը ։ Սոյն այս
սրահին մէջ կը տեսնուին Պ . վերոնացոյ
չորս գորշանկարներն , հինգ կամ վեց բոլ-
արկեալ կամ կիսամերկ կանայք , որոց ա-
մենքն այլ լայնագոյն զօրաւոր են և այնպիսի
հաստատուն կազմուած մ'ունին , որ իրենց
ազգոններն և իրենց բազմակներն կարող են
խեղդել պատերազմող մը իրենց գրկիսառ-
նութեամբ ։ այսու հանդերձ՝ ունին նաև այն-
պիսի պարզ կամ այնպիսի կատաղի դիմա-
գծութիւն մը՝ որ իրենց ժպտին հակառակ ,
նոքա կոյսք են , ինչպէս Ռաֆայելի Ստ-
ղիկներն և ֆաիքէներն ։

Որքան դիտես վենետիկեան արուեստի գա-
ղափարական նկարները , նոյնքան կը զգաս
իւր ետեւը դիւցազնական ժամանակի մը ազ-
դեցութիւնը ։ Ճաղատ զլիսով ասուելինա-
զըեստ մեծամեծ ծերունիներն՝ են Արքի-
պեղաղոսի պատրիկ թագաւորներ , բարբա-
րոտ իշխանք , որոնք՝ գետին քսելով իրենց
մետաքսեայ զառքաշները , տուրքեր կ'առնուն
և զլիսատութիւններ կը հրամայեն ։ ժապաւի-
նազարդ և նապատուած երկայն պարեգօտներ
հագած գոտող կանայքն՝ կայսրուհի գառներ են
հասարակապետութեան , ինչպէս այն կատա-
րինէ կորնարոյ՝ ուսկից վենետիկին ընդունե-
ցաւ զԵկարոս ։ Նաւաստիք և նաւապետք ի-
րենց պղինձագոյն կրծող վրայ ունին պատե-
րազմողաց մկանքներ ։ իրենց արեւէ և հովէ
կարմրացած մարմիններն կը պարնուին ենի-
չէրինբուլ բմբուլական մարմնոց զէմ . իրենց
փաթթոցներն , իրենց մուշտակներն , իրենց
մաշկեակներն , իրենց թուրերու կոթերն գո-
հարդիններովդ աստեղազարդուած , բովան-
դակ ասիական պերճութիւնն կու գայ կը
խառնուի անոնց վրայ՝ վազեմի ասուելինա-

զըեստի ծածանմանց և հեթանոսական ա-
ւանդութեան մերկութեանց հետ ։ իրենց
շիտակ նայուածքն թէ՛ խաղաղ և թէ՛ միան-
գամայն վայրագ է , և արտայայտութեանց
կատաղութիւնն ու ողբերգական մեծութիւնն
կ'աւետեն կեանքի մը մերձաւորութիւնը՝
յորում մարդն՝ ամփոփուած մի քանի պարզ
կրից մէջ՝ ուրիշ մտածութիւն չունէր բայց
եթէ տէր ըլլալ՝ գերի չըլլալու համար , և
սպաննել՝ չի սպաննուելու համար ։ Այսպիսի
է Տասանց ժողովոյ սրահին մէջ գտնող Պ .
վերոնացոյ նկարութեան մը ոգին , կը
տեսնուի հոն հինաւոր պատերազմող մը և
դեռահասակ կին մը . այլաբանութիւն մ'է
այս , ապա շատ չեա վրդովիւ առարկային
վրայ ։ Մարդն նստած է և կը ծռի գաժան
դէմքով մը , ծնօտը դրած ձեռքին վրայ . իւր
վիթխաթի ուսերն , իւր քաղցին , առիծա-
զլուսն սոնապանով մը պատուած իւր մերկ
սրունքն՝ զօրոտ կ'ենին իւր գալարուած մեծ
ասուելինազգեստէն . իւր փաթթոցով , իւր
սպիտակ մորուքով , իւր բազմահոգ ճակատով ,
յոգնած առիւծի գծազրութեամբք , ձանձրա-
ցող կուսակալի մը զէմքն ունի նա ։ Եղին ,
աչքերը խոնարհեցուցած , կը դնէ իւր ձեռ-
քերը իրեն փափկիկ կրծոց վրայ . իւր հրա-
շալի մազերն զարգարուած է մազգարտներով .
նա կը թուի գերի մը որ իւր տիրոջ հրա-
մանին կը սպասէ , և իւր պարանոցն , խո-
նարած զէմքն , աւելի կենդանի կերպով ծիւ-
անեցոյն կը ներկուին օտուերին մէջ որ
զանոնք կ'ընկզմէ ։

Գրեթէ . բոլոր միւս սրահներն դատարկ են .
նկարներն տարուած էին ներքին արուես-
տանոցի մը մէջ ։ Մենք կ'երթանք թան-
գարանի վերակացուն գտնելու . իրեն կ'ը-
սենք , տնհարթ խաւերէն լեզուով մը , որ
ո՛չ ներկայանայալ թղթեր ունինք և ոչ տիտղոս
կամ ո՛ր է իցէ իրաւունք մը ներս ընդու-
նուելու՝ զանոնք տեսնելու համար ։ Ասոր
վրայ նա ազնուութիւն մ'ընելով՝ մեզի ա-
ռաջնորդեց վերապահեալ սրահը , մի առ մի
մեզի ցուցնելու նկարները , և այս բանին
համար երկու ժամ կորսնցուց ։

Իտալիոյ մէջ երբեք քան զայս աւելի հա-
ճայք չունեցայ . նկարներն մեր աչաց տակ

են, շիտակ. մենք կրնանք զանոնք դիտել այնքան մօտէն՝ որչափ որ կ'ուզենք, հանգրուստաբար, և մենք միայնակ ենք: Տիրուտ, բնատուրի թխաթղը հակայն կան, որոց մորթին՝ մկանաց խաղով ծալ ծալ եղած է, ստորք Անդրեաս և ստորք Մարկոս, իրական հրակայք՝ ինչպէս Ռուբէնսիններն: Տիտիանոսի ստորք ֆրիտտափոր մը կայ, տեսակ մը Աւլաստ պղնձագոյն և խոնարհած, չորս անգամքն կ'աշխատին կրելու համար աշխարհի մը բեռը, և իւր պարանոցին վրայ կայ՝ չափազանց հակապատկերով մը, ծիծաղիտ և փափուկ փոքրիկ մանուկ մի, որոյ մանկական մարմինն ծաղկի մը փափկութիւնը և վայելչութիւնն ունի: Մատանդ, կայ երկվեցեակ մը դիցաբանական նկարներու և այլաբանութեանց Տիտորետտոյի կամ Պլվերոնացոյ, մի այնպիսի պայծառութեամբ, մի այնպիսի զմայլելի հրապուրով, որով քօզ մը կ'ընկնի աչքերէն, կը յայտնուի անծանօթ աշխարհ մը, վայելից արբայութիւն մը ամեն երեսակայութենէ և ամեն ակնկալութենէ վեր: Երբ Լեոնական Ծերունին իւր կանանոցին մէջ կը փոխադրեր իւր դեռահասակ քնէած անձինքը, զանոնք վերջին աստիճանի անձնանութիւնութեան վարժեցնելու համար, անշուշտ սոյնօրինակ տեսարան մ'էր այն զոր կու տար նա իրենց:

Անուան ծովու եզերքը, կողի մը վրայ, Արիանէ անծպիտ կ'ընդունի Բակքոսէն մատանի, իսկ Աստղիկն, ոսկեայ պատկով մը, օդոյ միջէն կ'իջնէ աօնելու համար իրենց ամուսնութիւնը: Հոլանի մարմնոյ գերազոյն գեղեցկութեամբ մը կ'երեւէր նա ջրէն դուրս ելնելու ժամանակ կենդանացած արեւով և ստուերներով երփնազարդուած: Դիցուհին կը լուղայ հեղուկ լուսոյ մը մէջ, և իւր գալարուած ուսն, իւր կողն, իւր բոլորակութիւնքն, կը բաբախին կէս մը ծածկուած թափանցիկ սպիտակ քօղի մը մէջ, ինչ բառերով կարելի է նկարագրել կեցուածքի մը, գոյնի մը և շրջագծի մը գեղեցկութիւնը: Ո՛ր կարող է ցուցնել առողջ և վարդազոյն մարմինը՝ ամենացանցառ պատաստի մը ստիճազոյն թափանցկութեան ներքեւ: Ինչպէս ներկայացնելու և կենդանի ձեւի

մը փափուկ լիութիւնը և անդամոց ծածանումը, որոնք կը շարունակուին վայրահակ մարմնոյն մէջ: Նա ստուգիւ կը լուղայ պայծառութեան մէջ՝ ինչպէս ձուկ մը իւր լճին մէջ, և ստարամբ ցումունքներով լեցուած օդն կը զրկէ և կը փափայէ զինքը:

Անոր քով կան երկու դեռահասակ կանայք, խաղաղութիւնն և Առատութիւնն: Դողդոջուն փափկութեամբ մը, խաղաղութիւնն կը ծռի դէպ ի իւր քոյրը. նա դարձած է, ստուերին մէջ միայն կը տեսնուի իւր զլուխն, սակայն անմահ երիտասարդութեան մը առողջութիւնն ունի նա: Ինչպիսիք լոյս իրենց ոլորուն և հասկերու նման շիկա կարմիր մազերուն մէջ, Նոցա արունքներն և մարմինքն կը ծռին: Մին թուի թէ վայր կ'ընկնի, և շարժուն կորութեան այս սկզբնատրութիւնն հիանալի է: Ո՛ր մի նկարիչ այս աստիճան չէ զգացած ծալ ի ծալ կլորութիւնքը, և ո՛չ այնքան կենդանի կերպով բնութեան մը շարժումը թռչելու ատեն: Նոցա կ'երթան հանգչելու կամ քայլելու. աչքն և հոգին ակամայ կը հետեւին նոցա ընթացքին. նոցա ներկային մէջ կը տեսնուի ապագայ մը և անցեալ մը. փախստական վայրկեան մ'է այն՝ զոր արուեստագետն կեցուցեր է, բայց վայրկեան մ'է լեցուն այն ամեն բանով որ զինքը կը շրջապատէ: Բաց ի Ռուբէնսէն ոչ աք այնպէս լաւ բացատրեր է կենաց անդադար հոսումը և ծղրականութիւնը: Սակայն Աթենաս կը հեռացնէ Արէսը, և իւր այրական զրահը սեռա ցումանց միջէն՝ դուրս կը ցատքեցնէ անսխալագործի պրանսօք մը՝ իւր ուսին և իւր ծնկան հրաշալի սպիտակութիւնը:

Դեռ աւելի կենդանի և հեշտալի է այն նագանքն որ կ'երեւի երեք Շնորհաց և Հերմեսի խմբին մէջ: Երեքն եւս խոնարհած են. ըստ Տիտորետտոյի, մարմին մը կենդանի չէ երբ իւր նստուածքն անշարժ է. հակեալ մարմնոյ ծաւալումն՝ շարժուն շնորհք մը կ'աւելցընէ ընդհանուր հրապուրելի վրայ՝ որ դուրս կը ցումանայ իւր բոլորակ գեղեցկութենէն: Արտնցմէ մին, նստած, կը առարածէ բազումները, և կողին վրայ զարնոք լոյսն միտամբ կը լուսաւորէ իւր ցէմքը,

իւր պարանոցը և իւր ծոցը՝ ստուերի անորոշ ծիրանւոյն վրայ։ Իւր քոյրն, ծունը զբաւած, աչքերը խոնարհեցուցած, անոր ձեռքը կը բռնէ։ Երկայն պատաստ մը, այնպէս նորա՝ ինչպէս այն արծաթագոյն կտանները, զորս այգն կը լուսաւորէ առաւօտուն դաշտաց մէջ, կը պատէ իւր իրանին չորս կողմը և կ'ուրի իւր ծոցին վրայ, որով նա կ'էտ կ'էտ կը նշանէ կարմրութիւնը։ Միւս ձեռքով նա կը բռնէ բացուած ցօղուն մի ծաղկանց որը վեր կը բարձրանան, թողլով իրենց ձիւնալից սպիտակութիւնը գիրուկ բազկի ծիրանեզոյն սպիտակութեան վրայ։ Յետինը, գալարուած, բոլորովին ինքզինքը ի ցոյց կը դնէ, և ծածրակէն մինչեւ կրունկը, աչքն կը հետեւի մկանդներու իրարու հետ փաթթութեան, որոնք կը պատեն իւր ողնաշարին և իւր կողերուն փառաւոր կազմածը։ Ալեւձեւ մազեր, փոքրիկ կզակ, բարձրաձեւ արտեանունք, քիչ մ'ողորուն քիթ, սատափէ խեցւոյ մը նման գալարուն սիրուն ականջներ, բովանդակ զէմքն կ'արտայայտէ շաւառնիւթիւն և զուարթ խորամանկութիւն մը։

Այս է ահա նշանն՝ որով կը ճանչցուի Տինտորետտոյ, աւելի անհարթ ու դաժան, նոյնպէս և իւր գոյներու խառնուածին մէջ աւելի սաստիկ, իւր շարժման մէջ աւելի անսանձ, իւր մերթիւմեանց մէջ աւելի այրակաւ։ Պ. վերոնացին կը գործածէ աւելի արծաթափայլ և աւելի վարդազգեղ գոյներ, աւելի սնոյշ կերպարանքներ, քիչ սեւորակ ստուերներ, աւելի շուշլ և աւելի թարմ զարդարանք մը։ Կիսասեան մը մօտ, մեծղի և ազնուական կիւն մը, ճարտարութիւն, նստած Անմեղութեան քով, կը հիւսէ օդէղէն կտու մը։ Իւր ծիծաղկոտ աչիւնքն զարձած են զէպ ի կապուտակն երկնից։ Իւր ուղորուն չէկ մազերն լի են լուսով, իւր կիսարաց բերանն կը թուի նուազ մը։ Խորտամ ժպիտ մը կիսով չափ կը ցուցնէ իւր սատափէ ակունքները, և այն պայծառութիւնն՝ որով թաթաւուած է՝ պայծառ առաւօտեան մը վարդափայլ գոյնն ունի։ Միւսն, փոքրիկ գառնուկի մը քով, կը խոնարհի՝ բոլորովին թողած ինքզինքը, իւր մետաքսեայ ստուերդինին արծաթափայլ ցլմունքն կը լուսաւոր-

րեն նորա չորս կողմը։ Իւր գլուխն ստուերի մէջ է, և արշալուսոյն կարմրութիւնքն հազիւ թէ կու գան թեթեւակի կը դաշին իւր շրթանց, իւր ակունքին և իւր այտին։

Անկարագրելի են այնպիսի կերպարանքներ։ Եռաշուշ չերեակայութիւն թէ ինչ բանաստեղծական բան կրնայ դոտուիլ հոն զգեստի մը և զարդարանքի մը մէջ։ Պ. վերոնացւոյ մի ուրիշ նկարին մէջ, վերեւ տիկ դէտոյն զահի մը վրայ բազմեր է ընդ մէջ խաղաղութեան և Արդարութեան։ Սակեայ շուշանով ասոնեզործուած իւր մետաքսեայ սպիտակ պարեգօտն կը ծածանի կընդմենի և ծիրանեզոյն վերարկուի մը վրայ։ Իւր բազուն, իւր քնքուշ ձեռքն, փոսիկներով վեր զարձած մատուցն, կը սփռեն իրենց անպատեղէն սպիտակութիւնները, իրենց օձաձեւ փափկիկ շրջագծերը փայլալուս պատառին վրայ։ Դէմքն ստուերի մէջ է, — կապուտակ և շօշափելի օդով վարդակարմիր զարձած կիսաստուեր մը որ տակաւին կենդանութիւն կու տայ կարմրափայլ շրթանց։ շրթունքներն կենասներ են, և այս բովանդակ ստուերն պայծառացած է մազերու լոյսերով, պարանոցին և ակունքաց վրայ զբոսնող մարգարիտներու անոյշ փայլով, վարսակալի շողշողմամբ՝ որուն գործարեղէնքն իրականան աչքեր կը թուին։ Նա կը ժպտի զուարթափայլ արջայալայել և ազնուական զէմքով մը, ինչպէս ծաղիկ մը՝ որ զոհ է բացուելուն և բացուած ըլլալուն վրայ։ Անոր քով, խաղաղութիւնն խոնարհած ինքզինքը բոլորովին կը թողու, գրեթէ բնկնալու վրայ է, կարմիր ծաղիկներով ճառկաւոր իւր դեղին մետաքսեայ շրջագծեսուն կը ճապատուի ամենամեծի մանիշակագոյն վերարկուին ներքեւ։ Մարգարտաց պարուրաձեւ ծոպերն կը պլլուին իւր սպիտակ քօղին ներքեւ։ Իրենց տփօցն հիւսուածոց մէջ, և ինչպիսի հիւսնայի փոքրիկ ականջ։

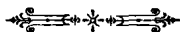
Դեռ աւելի հաշկաւոր նկար մ'ալ կայ։ Յափշտակութիւն Էրոպայոց՝ որուն հաւասարը չկայ թէ՛ իւր գունոց խառնուածոյն պայծառութեան, թէ՛ երեւակայութեան, և թէ՛ նրբութեան և չափազանց հնարագիտութեան պատճառաւ։ Բարձր տերեւաձեւ զար-

գերու ցրացումն՝ ջրային կանաչորակ գունով
մը կը թաթաւէ բովանդակ պատկերը։ Եւս
բոլորից պատեանն այնու ներկուած է. նա,
նուրբ, նուազկոտ, գրեթէ անթեւտաներորդ
գարու պատկեր մը կը թուի։ Այն ձեռա-
գործներէն մին է սա, յորում՝ գոյներու
խառնուածով և հետազոտութեամբ՝ նկարիչ
մը չափէն անպին կ'անցնի, կը մոռանայ իւր
հասարակութիւնը, կ'ընկղմի իւր արուեստին
մինչեւ չքննուած սահմանները, և մէկգի
թողլով բոլոր ծանօթ կանոնները՝ կը գտնէ

զգալի երեւութին առմիկ աշխարհէն անդին,
միութիւններ, հակապատկերներ, նորօրինակ
յաջողութիւններ, ամեն հաւանականութենէ
և ամեն չափէ զուրս։ Ռամբրանտ այսպիսի
ձեռագործ մ'ըրած է իւր Շրջան գիշերա-
պահից՝ կոչուած նկարին մէջ։ Հարկ է դի-
տել և բնաւ չի խօսիլ։

Թրգմ. Հ. Եփրեմ Ապրոյեան

1. Ronde de nuit.

Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Ծ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ք

Ք Ա Ր Մ Է Ն Ս Ի Լ Վ Ա

Տ Ի Ր Ա Մ Ա Յ Ի

ՅՈՐՈՒԾ աւուր չըքնաղն Հիւղգարդ
Ծընաւ յափունսն Հոննոսի,
Նոյն օրին զկեանսն իւր կորոյս
Հայր իւր յաւազսն Սալեմի,
Եւ մայրն ի ցաւը թաղծալից
Նընջեաց ըզքունն յաւիտենից,
Եւ այսպէս կեալ սկըսաւ դըստրիկն
Իբրեւ որբիկ։

Այլ Յաւէրժարօն մի 'ստ Հոննոս
Ելեալ թեթեւ և լուսաչեւ,
Ի սուր սըլաց ժայռ ի ժայռէ
Եհաւ յորոց փոքրիկ զըստերս
« Պարգև չըթանցող կարմրալար,
Ի զքեզ փըրկել ի վտանգից յար,
Սփոփանս և կեանք քեզ մըլտափթիթ
Տամ ըզժըպիտ »։

Վանացն յիւրեանս առին զնա քորք,
Եւ հիացմամբ տեսին ընդ փոյթ
Թէ զի բարի էր այն մանուկ,
Միշտ քաղցրունակ՝ յանոյշ բընոյթ։

Եւ երբ մանկիկն ինչ յանցանէր
Գիտէին ոչ զհարդ լինէր
Ձի գիրկ՝ սաստից փոխան՝ նըմին
Արկանէին։

Հիւանդք՝ հազիւ յակն իւր անկեալք
Բըժըլէին փաղվաղակի,
Եւ մի ժըմիտ առ մըրըրկեալս
Անդորրութիւն ածէր սըրտի։
Վանքն եղև փոյթ ուխտատեղի.
Ընդ սուրբ փայտին՝ մոմոյ՝ բանի՝
Վըլտաց ժըպիտք ևեթ տային —
Աւաքէին։

Ձըքնաղ Հիւղգարդն էր օրիորդ
Յորժամ հընչեաց մարտի խօշիւն,
Ի խաչակիրս՝ ըզՀոննոսի.
Եւայր ամբօնն ի պղինձ փայլուն
Ի Գալիոյ և յԱնգլիոյ,
Ոյց ընդ երկիր Գերանիոյ
Անցեալ պըճնեալք ասպետք՝ մարտիկք
Խաչազարդիկ։